

Σάββατο 30 Γενάρη 2021 - Κυριακή 31 Γενάρη 2021

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ

Σελίδα 24

ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ!**ΜΕΤΡΑ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ**

«Επαγγελματικός κίνδυνος»... η ασυδοσία της μεγαλοεργοδοσίας

Συζήτηση με την Εύη Γεωργιάδου, δρ. μηχανικό Ασφάλειας, και τον Χρ. Παπάζογλου, γιατρό Εργασίας

Η μετατροπή των χώρων δουλειάς σε εστίες υπερμετάδοσης του κορονοϊού, η ανυπαρξία ουσιαστικών μέτρων με ευθύνη της κυβέρνησης και της εργοδοσίας, τα «σκληρά» lockdown σε περιοχές με μεγάλες βιομηχανικές και εμπορικές μονάδες και, φυσικά, οι αντιδράσεις και οι κινητοποιήσεις συνδικάτων που από την πρώτη στιγμή ανέδειξαν αυτά τα ζητήματα έχουν διαμορφώσει το έδαφος για να ανοίξει ακόμα πιο πλατιά μέσα στους εργαζόμενους και στους κλάδους η αναγκαία συζήτηση για τη σημασία να ενισχυθεί η πάλη για ουσιαστικά μέτρα προστασίας της υγείας και ασφάλειας στους χώρους εργασίας (ΥΑΕ) καθώς και για το περιεχόμενο αυτών των μέτρων.

Συμβάλλοντας στη συζήτηση αυτή, ο «Ριζοσπάστης» μίλησε με την **Εύη Γεωργιάδου**, δρ. μηχανικό Ασφάλειας και μέλος της Αντιπροσωπείας του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, και τον **Χρήστο Παπάζογλου**, γιατρό Εργασίας και μέλος του ΔΣ του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου.

Μέσα από τη συνέντευξη που ακολουθεί, αναδεικνύονται θέματα όπως η σημασία της εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου, ποιος έχει την ευθύνη γι' αυτή, οι αιτίες που δεν παίρνονται μέτρα ΥΑΕ, η διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου με κριτήριο τις ανάγκες της εργοδοσίας, η αντιμετώπιση της Covid-19 ως επαγγελματικής ασθένειας και η θέση της κυβέρνησης γι' αυτό, ο ρόλος των Επιτροπών Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων.

Πολύ σημαντική η ολοκληρωμένη εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου

-- Μεταξύ των αιτημάτων που προβάλλουν όλο και περισσότερα συνδικάτα, σε συνθήκες πανδημίας, είναι η επικαιροποίηση της εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου. Τι σημαίνει αυτό και γιατί είναι σημαντικό;

Εύη Γεωργιάδου: Σε κάθε χώρο εργασίας, αναλόγως της δραστηριότητας, μπορεί να υπάρχουν κίνδυνοι για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων που αν δεν προληφθούν μπορεί να οδηγήσουν σε εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες, τραυματισμούς, βαριές αναπηρίες, σοβαρά προβλήματα υγείας ή και στο θάνατο του εργαζόμενου. **Οι κίνδυνοι αυτοί μπορεί να σχετίζονται π.χ. με κίνδυνο πτώσης από ύψος, τραυματισμούς κατά την εργασία με μηχανήματα που δεν πληρούν τις προδιαγραφές ασφάλειας, ηλεκτροπληξίες, πυρκαγιές - εκρήξεις, έκθεση των εργαζομένων σε επικίνδυνους χημικούς ή και καρκινογόνους παράγοντες, έκθεση σε βιολογικούς παράγοντες, όπως ο κορονοϊός.**

Η διαδικασία της εκτίμησης του επαγγελματικού κινδύνου επομένως είναι πολύ σημαντική, εάν βεβαίως γίνεται ολοκληρωμένα. Για να επιλεγούν και ιεραρχηθούν τα αναγκαία μέτρα πρόληψης, πρέπει να γίνει εκτίμηση της επικινδυνότητας σε κάθε χώρο εργασίας. Ο βαθμός επικινδυνότητας σχετίζεται με το πόσο πιθανό είναι να εκτεθεί ένας εργαζόμενος σε κάποιον κίνδυνο και με το πόσο σοβαρές θα είναι οι συνέπειες. Η μη λήψη μέτρων πρόληψης, η έκθεση σε πολλαπλούς κινδύνους ταυτόχρονα, αυξάνουν την επικινδυνότητα.

Την εκτίμηση αυτή δεν πρέπει να την αντιμετωπίζουμε στατικά, αλλά ως μια δυναμική διαδικασία που θα πρέπει να παίρνει υπόψη το σύνολο των κινδύνων, των ανθρώπων και των δραστηριοτήτων σε έναν χώρο και της αλληλεπίδρασής τους. Εδώ τίθεται και η ανάγκη επικαιροποίησης της εκτίμησης, κάθε φορά που υπάρχει μια σημαντική αλλαγή σε έναν χώρο εργασίας. **Το ζήτημα της πανδημίας είναι χαρακτηριστικό.** Για παράδειγμα, εάν για να ελαττωθεί ο συνωστισμός μειωθεί το προσωπικό που βρίσκεται σε έναν χώρο εργασίας, αυτό μπορεί να οδηγήσει σε εργατικά ατυχήματα σε κάποιες περιπτώσεις επικίνδυνων εργασιών, ή να οδηγήσει σε αύξηση του φόρτου εργασίας των εργαζομένων, που με τη σειρά του θα φέρει περισσότερα προβλήματα μυοσκελετικά, στρες κ.ά. Σε έναν χώρο με πολλούς επικίνδυνους παράγοντες, ακόμη και αν ληφθούν αυστηρά μέτρα προστασίας για τον κορονοϊό, δεν σημαίνει ότι οι εργαζόμενοι είναι προστατευμένοι εάν τα μέτρα δεν είναι ολοκληρωμένα για το σύνολο των κινδύνων.

Χρ. Παπάζογλου: Να φέρω ένα ακόμα παράδειγμα που δείχνει την ανάγκη εκτίμησης των κινδύνων και άρα λήψης των

αναγκαίων μέτρων παίρνοντας υπόψη την αλληλεπίδραση παραγόντων. Η χρήση ακτινοβολίας UV ή ο ψεκασμός με ισχυρά απολυμαντικά για τον κορονοϊό, σε χώρο όπου υπάρχουν ταυτόχρονα εργαζόμενοι, δεν μπορεί να επιλεγεί ως μέτρο προστασίας, γιατί θα τους προκαλέσει σοβαρά προβλήματα υγείας. Ένα άλλο ζήτημα, συμπληρωματικά σε όσα είπαμε, είναι ότι για τις περιπτώσεις που αναφερόμαστε σε έκθεση σε επικίνδυνους παράγοντες, η εκτίμηση πρέπει να γίνει παίρνοντας υπόψη μετρήσεις βλαπτικών παραγόντων στο χώρο εργασίας και σε πολλές περιπτώσεις μετρήσεις στους ίδιους τους εργαζόμενους. Πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τις **συνέπειες των κινδύνων σε κάθε εργαζόμενο μέσα από στοχευμένο ιατρικό έλεγχο από το γιατρό Εργασίας**, εξασφαλίζοντας φυσικά το ιατρικό απόρρητο. Όταν π.χ. από την εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου εντοπίζεται έκθεση σε θόρυβο, πρέπει να γίνεται και ακοομέτρηση στους εργαζόμενους που εκτίθενται και να εκτιμάται ο κίνδυνος ανάλογα και με το πόσα χρόνια δουλεύει στη συγκεκριμένη θέση.

Ειδικά για την πανδημία, μια ολοκληρωμένη εκτίμηση με κριτήριο την προστασία των εργαζομένων θα θέτει σε προτεραιότητα την προστασία των ευπαθών ομάδων, χωρίς φυσικά να μειώνονται τα εργασιακά τους δικαιώματα. Αντί η κυβέρνηση να επιβάλει στους εργοδότες μια τέτοια κατεύθυνση, κάνει το αντίθετο. **Με την απαράδεκτη ΠΝΠ του Αυγούστου, άνοιξε τον δρόμο για διακρίσεις σε βάρος εργαζομένων με προβλήματα υγείας, καθιερώνοντας ως «λύση» την αναστολή σύμβασης και την αντίστοιχη μείωση στο εισόδημα...**

«Μπλόκο» στην προστασία των εργαζομένων βάζει το κυνήγι του κέρδους

-- Ποιος έχει την ευθύνη για να γίνει η εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου και τι γίνεται στην πράξη στους χώρους δουλειάς;

Ε. Γ.: Σύμφωνα με τον βασικό νόμο για την ΥΑΕ, τον νόμο 3850/2010, ο εργοδότης οφείλει να διαθέτει γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου, όπου θα εκτιμώνται οι κίνδυνοι στην εργασία και θα προβλέπονται τα προληπτικά μέτρα προστασίας. Την εκτίμηση συντάσσουν ο τεχνικός Ασφάλειας και ο γιατρός Εργασίας. Ο νόμος προβλέπει ότι για την εκτίμηση πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι αρχές πρόληψης που κατά προτεραιότητα θέτουν την αποφυγή των κινδύνων, την εκτίμηση και πρόληψη τους όταν δεν μπορούν να αποφευχθούν, την προσαρμογή της εργασίας στον άνθρωπο, την αντικατάσταση του επικίνδυνου από το λιγότερο επικίνδυνο, την προτεραιότητα στα συλλογικά μέτρα προστασίας σε σχέση με τα ατομικά μέτρα προστασίας κ.λπ.

Για να το πούμε με κάποια παραδείγματα: Αν έχουμε σε ένα χώρο εργασίας έναν καρκινογόνο παράγοντα στον οποίο εκτίθενται οι εργαζόμενοι, πρέπει πρώτα να εξετάζεται η δυνατότητα υποκατάστασής του με έναν παράγοντα λιγότερο επικίνδυνο. Όπου έχουμε χημικές ουσίες να τίθενται σε προτεραιότητα ο εξαερισμός, τα κλειστά συστήματα και η ύπαρξη απαγωγού σε σχέση με τη χρήση μάσκας. Για την εργασία σε ύψος να χρησιμοποιούνται σκαλωσιά και καλάθοφόρο, σε σχέση με τη ζώνη ασφαλείας ή την εργασία χωρίς προστασία. Να χρησιμοποιούνται μηχανικά μέσα μεταφοράς αντί να σηκώνουν με τα χέρια οι εργαζόμενοι μεγάλο βάρος κ.ο.κ.

Στην πράξη όμως σήμερα, ακόμη και όταν υπάρχουν εκτιμήσεις επαγγελματικού κινδύνου, δεν είναι ολοκληρωμένες και δεν προβλέπουν τη λήψη μέτρων με βάση αυτές τις αρχές. Δεν αρκεί λοιπόν να λέμε ότι πρέπει να υπάρχει εκτίμηση, **αλλά πώς αυτή γίνεται**, με ποια κριτήρια και αρχές, πόσο ολοκληρωμένη θα είναι, τι μέτρα θα προβλέπει, κάθε πότε θα επικαιροποιείται, πώς θα λάβει υπόψη ολοκληρωμένα τις νέες δυσκολίες που φέρνει η πανδημία. Για την εκτίμηση και πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου υπάρχουν σήμερα επαρκείς τεχνικές και οργανωτικές λύσεις, με βάση την πρόοδο της επιστήμης και της τεχνικής. Αυτό που εμποδίζει στην πράξη να εφαρμοστούν είναι ο στόχος του κεφαλαίου για διασφάλιση φθηνής εργατικής δύναμης.

Χ. Π.: Υπάρχουν πάρα πολλοί εργασιακοί χώροι στους οποίους δεν γίνεται καν εκτίμηση, ούτε μέτρα παίρνονται. Σε πολλές περιπτώσεις έρχονται οι λεγόμενες **Εξωτερικές Υπηρεσίες Πρόληψης και Προστασίας (ΕΞΥΠΠ)** που είναι **ιδιωτικές επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών ΥΑΕ** και ανάλογα με το είδος του εργασιακού χώρου δίνουν ένα κείμενο - έκθεση που καλύπτει απλά νομικά τον εργοδότη. Η έκθεση αυτή περιγράφει κάποιους παράγοντες που πράγματι μπορεί να υπάρχουν σε μια χημική βιομηχανία ή σε ένα εργοστάσιο, αλλά αυτό απέχει κατά πολύ από την επιστημονική διαδικασία της μελέτης του συγκεκριμένου χώρου, την επιτόπια καταγραφή των παραγόντων κινδύνου και την πρόληψη με τα κριτήρια που είπαμε και προηγουμένως.

Ελάχιστοι είναι οι χώροι που έχουν εκτίμηση η οποία περιλαμβάνει μετρήσεις βλαπτικών παραγόντων και μάλιστα σε όλες τις θέσεις και τις διαφορετικές φάσεις της εργασίας. Πολύ λίγες είναι οι περιπτώσεις όπου οι εκτιμήσεις παίρνουν υπόψη τους τον αναγκαίο στοχευμένο ιατρικό έλεγχο που πρέπει να κάνει ο γιατρός Εργασίας.

Μπορεί το νομοθετικό πλαίσιο να αναφέρει ότι τα όποια μέτρα υποχρεούται ο εργοδότης να λάβει για την προστασία των εργαζομένων πρέπει να στοχεύουν στην πρόληψη του κινδύνου στην πηγή, στην πράξη όμως δεν υπάρχει θεσμοθετημένη αποδεδειγμένη μεθοδολογία εκτίμησης του επαγγελματικού κινδύνου που να εξασφαλίζει αυτήν την κατεύθυνση. Φυσικά αυτό δεν οφείλεται στο ότι δεν υπάρχει τεχνική και επιστημονική πρόοδος για να εφαρμοστούν οι αρχές πρόληψης, είναι θέμα καθαρά ταξικό.

Στην «πρέσα» της εργοδοσίας

-- Επιστημονικά αρμόδιοι να κάνουν την εκτίμηση είναι λοιπόν οι τεχνικοί Ασφάλειας και οι γιατροί Εργασίας. Βάσει νόμου μπορούν να δουλεύουν μέσω ΕΞΥΠΠ, είτε απευθείας σε μια επιχείρηση, με εξαρτημένη σχέση μισθωτής εργασίας ή ως «συνεργάτες». Ποιος είναι ο ρόλος τους;

Ε. Γ.: Με βάση το νομοθετικό πλαίσιο συντάσσουν την εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου και είναι σύμβουλοι του εργοδότη για θέματα ΥΑΕ. Για ένα ευρύ σύνολο καθηκόντων, ο χρόνος εργασίας που προβλέπεται να παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε κάθε επιχείρηση ή οργανισμό είναι ελάχιστος.

Έχουν σχέση εξαρτημένης εργασίας προς τον εργοδότη και μπορεί να δεχτούν αντικειμενικά την εργοδοτική πίεση, εάν οι υποδείξεις τους θεωρηθούν περιοριστικές για την κερδοφορία και την ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης. Πολλοί συνάδελφοι μηχανικοί τεχνικοί Ασφάλειας έχουν καταγγείλει στο Σωματείο Μισθωτών Τεχνικών και στους συλλόγους

μηχανικών ότι έχουν υποστεί απειλές, βλαπτικές μεταβολές, ακόμη και απολύσεις, γιατί τόλμησαν να υποδείξουν μέτρα για την προστασία των εργαζομένων που κοστίζουν στον εργοδότη, στον ιδιωτικό τομέα, αλλά και στο δημόσιο. Πολλοί είναι οι συνάδελφοι μηχανικοί που έχουν διωχθεί δικαστικά, παρόλο που ο Ν.3850/2010 αναφέρει σαφώς ότι δεν αίρεται η αρχή της ευθύνης του εργοδότη όταν υπάρχει στην επιχείρηση τεχνικός Ασφάλειας. Από την άλλη, για μικρές επιχειρήσεις σε πολλούς κλάδους υπάρχει πρόβλεψη ο ίδιος ο εργοδότης να αναλαμβάνει τα καθήκοντα του τεχνικού Ασφάλειας, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Χ. Π.: Αντίστοιχα είναι τα προβλήματα και με τους γιατρούς Εργασίας. Συνάδελφοι γιατροί Εργασίας έχουν υποστεί πιέσεις, ακόμη και απολύσεις, γιατί υποδεικνύουν μέτρα προστασίας που κοστίζουν. **Στην περίπτωση των ΕΞΥΠΟ ο τεχνικός Ασφάλειας και ο γιατρός Εργασίας είναι διπλά εξαρτημένοι.**

Επίσης, μια από τις βασικές ελλείψεις του σημερινού νομοθετικού πλαισίου είναι ότι για τους χώρους εργασίας με λιγότερους από 50 εργαζόμενους δεν υπάρχει πρόβλεψη απασχόλησης γιατρού Εργασίας, εκτός εάν οι εργαζόμενοι στους χώρους αυτούς εκτίθενται σε καρκινογόνους παράγοντες. Στην πράξη, όμως, δεν γίνεται κανένας έλεγχος για το ποιοι είναι αυτοί οι χώροι. Και βέβαια υπάρχει το ζήτημα της ειδικότητας. Με ευθύνη όλων των κυβερνήσεων, σε πλήθος επιχειρήσεων, ασκούν καθήκοντα γιατρού Εργασίας συνάδελφοι που δεν έχουν τη συγκεκριμένη ειδικότητα.

Σκόπιμη υπονόμευση των ελεγκτικών μηχανισμών και «βολικός» προσανατολισμός

-- Ο έλεγχος της λήψης μέτρων, από το αν υπάρχει γραπτή εκτίμηση μέχρι το αν και τι μέτρα παίρνονται, γίνεται από τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες. Ποια είναι η κατάσταση σήμερα;

Ε. Γ.: Το αστικό κράτος διατηρεί υποστελεχωμένους τους αρμόδιους ελεγκτικούς μηχανισμούς, με ελάχιστο προσωπικό και τεράστιες ελλείψεις στην υλικοτεχνική υποδομή. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία υπηρετούν πανελλαδικά μόνο 220 επιθεωρητές ΥΑΕ και μόνο 11 επιθεωρητές Μεταλλείων. Αυτό σημαίνει ότι στη συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων δεν θα γίνει έλεγχος ποτέ. Π.χ., για τη Δυτική Αττική, με χιλιάδες επιχειρήσεις και εργαζόμενους, που το τελευταίο διάστημα ήρθε στην επικαιρότητα λόγω της αύξησης των κρουσμάτων κορονοϊού, είναι χαρακτηριστικό ότι υπάρχουν μόνο 12 επιθεωρητές ΥΑΕ με ένα μόνο όχημα για να μετακινηθούν!

Σε αυτήν τη σκόπιμη υπονόμευση **έρχεται να προστεθεί και ο προσανατολισμός των ελέγχων, που δεν εστιάζει στην εργοδοτική ευθύνη αλλά προωθεί την ταξική συνεργασία.** Ακόμη και στις περιπτώσεις που γίνονται έλεγχοι μετά από ένα ατύχημα, υπάρχει προσπάθεια να μετατοπιστεί η εργοδοτική ευθύνη στις πλάτες των εργαζομένων, των τεχνικών Ασφάλειας, των επιβλεπόντων μηχανικών ή άλλων εμπλεκόμενων. Ουσιαστικά, έλεγχοι για χημικούς, φυσικούς και βιολογικούς παράγοντες δεν πραγματοποιούνται.

Ετσι το παζλ συμπληρώνεται: Με ευθύνη των εργοδοτών δεν γίνονται εκτιμήσεις σε πολλές επιχειρήσεις, όπου γίνονται είναι προσαρμοσμένες όχι στην προστασία της ΥΑΕ αλλά στην εξασφάλιση της κερδοφορίας του κεφαλαίου, ο έλεγχος από το κράτος είναι ψευδείς. Αποτέλεσμα; Εκατοντάδες θύματα εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών που στην πλειοψηφία τους δεν καταγράφονται καν. Αυτήν την πολιτική υπηρέτησαν μέχρι σήμερα όλες οι κυβερνήσεις ΝΔ - ΣΥΡΙΖΑ - ΠΑΣΟΚ, σύμφωνα και με τις κατευθύνσεις της στρατηγικής της ΕΕ που συνδέει την ΥΑΕ με την ανταγωνιστικότητα και την κερδοφορία του κεφαλαίου.

Ο κορονοϊός ως επαγγελματική ασθένεια και οι κυβερνητικοί ισχυρισμοί

-- Να έρθουμε στο θέμα ειδικά του κορονοϊού. Αποτελεί ή όχι επαγγελματική ασθένεια; Πρόσφατα ο υφυπουργός Εργασίας είπε στη Βουλή πως εξετάζεται το ενδεχόμενο «να αναγνωριστεί ο κορονοϊός ως παράγοντας κινδύνου για την υγεία των εργαζομένων».

Χ. Π.: Αρχικά να δούμε ποιο είναι το περιεχόμενο της έννοιας. **Επαγγελματική ασθένεια είναι μία ασθένεια που συνδέεται - οφείλεται σε παράγοντες κινδύνου του χώρου εργασίας.** Ακόμα και αν μια ασθένεια προϋπάρχει της επαγγελματικής έκθεσης και στη συνέχεια επιδεινωθεί από αυτή, τότε πάλι έχουμε επαγγελματική ασθένεια. Ακόμα και αν είναι πολυπαραγοντική νόσος και η επαγγελματική έκθεση αποτελεί έναν από τους παράγοντες στους οποίους οφείλεται η ασθένεια, αναφερόμαστε σε επαγγελματική ασθένεια.

Για παράδειγμα, η βαρηκοΐα από θόρυβο είναι επαγγελματική ασθένεια για τους εργαζόμενους που κατά την άσκηση της εργασίας τους εκτίθενται σε υψηλά επίπεδα θορύβου. Η αναγνώριση σε αυτήν την περίπτωση των επαγγελματικών ασθενειών μπορεί να συμβάλει στο να αναδειχθεί η αναγκαιότητα λήψης πρόσθετων μέτρων για την αντιμετώπιση της αιτίας, τον περιορισμό των επιπέδων θορύβου και τελικά στην προστασία της υγείας των εργαζομένων. Αντίστοιχα, ο καρκίνος μπορεί να συνδέεται με την επαγγελματική έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες, το κάπνισμα και άλλους παράγοντες. Αν ένας εργαζόμενος, καπνιστής, εκτίθεται κατά την εργασία του σε καρκινογόνους παράγοντες και αναπτύξει καρκίνο, τότε πάλι αποτελεί επαγγελματική ασθένεια. Ακριβώς γιατί η αναγγελία, αναγνώριση και καταγραφή της επαγγελματικής ασθένειας έχει πάλι ιδιαίτερη σημασία για την πρόληψη, αφού μπορεί να οδηγήσει στη λήψη μέτρων, ακόμα και την αντικατάσταση του καρκινογόνου παράγοντα από άλλους λιγότερο ή καθόλου επικίνδυνους. Το παράδειγμα του αμιάντου είναι χαρακτηριστικό.

Αν λοιπόν επαγγελματική νόσος είναι κάθε ασθένεια που οφείλεται στο περιβάλλον εργασίας, γίνεται κατανοητό ότι οι υγειονομικοί, για παράδειγμα, που εκτίθενται στον κορονοϊό SARS-CoV-2 κατά την εργασία τους, αν νοσήσουν, τότε προφανώς έχουμε επαγγελματική ασθένεια. Επομένως, οι **συρροές επαγγελματικών ασθενειών Covid-19** στα νοσοκομεία αναφοράς, στα Τμήματα Επειγόντων Περιστατικών και τις ΜΕΘ τι αναδεικνύουν; Αναδεικνύουν ακριβώς την αναγκαιότητα λήψης μέτρων πρόληψης στους συγκεκριμένους χώρους.

Αλλά και σε άλλους βιομηχανικούς χώρους, τηλεφωνικά κέντρα, χώρους γραφείων με τη μορφή των «open office», των ενιαίων χώρων εργασίας με πλήθος εργαζομένων ή ακόμα στα πολυκαταστήματα, είναι προφανές ότι **υπάρχει πιθανότητα επαγγελματικής έκθεσης στον κορονοϊό.** Απόδειξη είναι ότι μια σειρά από χώρους εργασίας έχουν γίνει **χώροι υπερμετάδοσης** του κορονοϊού, ότι έχουν καταγραφεί συρροές κρουσμάτων σε συσκευαστήρια τροφίμων και αλλού, ότι η συχνότητα κρουσμάτων σε εργαζόμενους σε σουπερ μάρκετ κ.λπ. είναι σημαντικά αυξημένη. Αναδεικνύεται ότι και σε αυτές τις

περιπτώσεις εργαζόμενοι που νοσούν λόγω της επαγγελματικής τους έκθεσης, νοσούν από επαγγελματική ασθένεια. Και σε αυτήν την περίπτωση η αναγγελία, αναγνώριση και καταγραφή της επαγγελματικής νοσηρότητας μπορεί να αποτελέσει «αλάρμ κινδύνου» για την αναγκαιότητα προληπτικών μέτρων για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και της δημόσιας υγείας.

Αυτά τα δεδομένα, αυτή η επιστημονική τεκμηρίωση για τις συνέπειες της επαγγελματικής έκθεσης στον κορονοϊό **επέβαλαν την αναγνώριση του SARS-CoV-2 ως βιολογικού παράγοντα επαγγελματικού κινδύνου**, κατατάσσοντάς τον, σύμφωνα με σχετική Οδηγία της ΕΕ (2020/739) αλλά και με βάση το πρόσφατο ΠΔ 102/2020, στην κατηγορία 3 των βιολογικών παραγόντων επαγγελματικού κινδύνου.

-- Εσείς λέτε ότι ο κορονοϊός ανήκει στους βιολογικούς παράγοντες επαγγελματικού κινδύνου, ωστόσο ο υφυπουργός Εργασίας λέει πως αυτό «εξετάζεται», ενώ μιλά και για «υγειονομικούς που δεν τηρούσαν τα πρωτόκολλα»...

Χ. Π.: Αγνοία νόμου δεν δικαιολογείται σε κανέναν, ούτε στον υφυπουργό, πολύ περισσότερο όταν ο νόμος αφορά στο υπουργείο της δικής του αρμοδιότητας. Όταν βέβαια πρόκειται για την εφαρμογή κατοχυρωμένων δικαιωμάτων των εργαζομένων και αναγνώριση των συνεπειών της εργοδοτικής αυθαιρεσίας απέναντι στην προστασία της υγείας των εργαζομένων, τότε η εφαρμογή του νόμου είναι προαιρετική και δικαιούται να τον αγνοεί ακόμα και ο αρμόδιος υφυπουργός...

Ειδικά για τους υγειονομικούς κάθε αμφισβήτηση του επαγγελματικού χαρακτήρα της έκθεσής τους είναι προκλητική. Αντί να λάβουν συστηματικά μέτρα για την πρόληψη της μετάδοσης, αμφισβητούν ότι η Covid-19 αποτελεί επαγγελματική ασθένεια. Αναστρέφοντας κάθε λογική, προσπαθούν να πείσουν ότι οι συρροές κρουσμάτων στα νοσοκομεία αναφοράς και τις ΜΕΘ Covid-19 οφείλονται στην «ατομική ευθύνη» των υγειονομικών που δεν προσέχουν στις διακοπές και στον ελεύθερο χρόνο τους!

Πέρα όμως από την καταγραφή και αναγνώριση των κρουσμάτων - επαγγελματικών ασθενειών των υγειονομικών που συνδέεται με την εκτίμηση του υφιστάμενου κινδύνου, πληθώρα μέτρων θα μπορούσαν να συμβάλουν στην πρόληψη και αντιμετώπιση της επαγγελματικής έκθεσης. Ενδεικτικά, **σύμφωνα με την υπάρχουσα νομοθεσία, συνιστάται να διαχωρίζεται ο χώρος εργασίας με έκθεση στον κορονοϊό από κάθε άλλη δραστηριότητα στο ίδιο κτίριο, να διασφαλίζεται η δυνατότητα κατάλληλου εξαερισμού** με απαγωγή του αέρα μέσω ειδικών φίλτρων και διασφάλιση χαμηλότερης πίεσης ώστε να μη μολύνονται παρακείμενοι χώροι εργασίας, να παρέχονται στους εργαζόμενους κατάλληλοι χώροι - αποδυτήρια ώστε να διασφαλίζεται η δυνατότητα να πλένονται σε ντους πριν απομακρυνθούν από τον ελεγχόμενο χώρο.

Αντικίνητρα από εργοδοσία και κυβέρνηση για τα μέτρα προστασίας

-- Τι συμβαίνει με τα κρούσματα στους χώρους δουλειάς; Τι μέτρα παίρνονται όταν εντοπίζονται;

Χ. Π.: Βασικό μέτρο πρόληψης της μετάδοσης του κορονοϊού αποτελεί η αποτελεσματική υγειονομική απομόνωση των ασθενών και η αποτελεσματική καραντίνα των στενών επαφών τους. Αντίστοιχα, ιδιαίτερη σημασία πρόληψης της μετάδοσης σε χώρους δουλειάς αποκτά η διασφάλιση της αποχής από την εργασία εργαζομένων ακόμα και με ήπια συμπτώματα λοίμωξης αναπνευστικού, δεκατική πυρετική κίνηση κ.λπ. Όμως, **στους χώρους δουλειάς συνεχίζονται οι απειλές για τον περιορισμό του απουσιασμού**. Πάγια τακτική που εφαρμόζουν πολλοί εργοδότες είναι να δίνουν ένα μέρος του μισθού με τη μορφή επιδόματος «μηδενικού απουσιασμού». Με αυτόν τον τρόπο μπορούν να εφαρμόζουν ως αντικίνητρο για τον περιορισμό του «απουσιασμού» την απώλεια του επιδόματος, την περικοπή πρακτικά μισθολογικών δικαιωμάτων. Αυτή η πρακτική συνεχίζεται ακόμα και σήμερα, κινητροδοτώντας προκλητικά τη μη λήψη μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας. Την ίδια ώρα επικαλούνται την «ατομική ευθύνη» των εργαζομένων.

Οι προβλέψεις της νομοθεσίας είναι πλήρως ευθυγραμμισμένες με τις επιδιώξεις της εργοδοσίας. Ετσι λοιπόν με τη σχετική ΠΝΠ ορίζεται ότι οι απουσίες εργαζομένων που συνδέονται με την πρόληψη της μετάδοσης του κορονοϊού θα αναπληρώνονται από τον εργαζόμενο με απλήρωτες υπερωρίες! Η προκλητική εφαρμογή της διευθέτησης του χρόνου εργασίας προς διασφάλιση των συμφερόντων της εργοδοσίας γίνεται πρόσθετα επικίνδυνη, αποτελώντας **νέο αντικίνητρο για την αποτελεσματική εφαρμογή μέτρων προστασίας**. Αναδεικνύεται και από το συγκεκριμένο παράδειγμα ότι οι δυνατότητες πρόληψης μένουν αναξιοποίητες ακριβώς γιατί υποτάσσονται στην ανταγωνιστικότητα και την κερδοφορία των επιχειρήσεων.

Εργαλείο στα χέρια των ταξικών συνδικάτων οι Επιτροπές Υγείας και Ασφάλειας

-- Ένας από τους στόχους που θέτουν τα ταξικά συνδικάτα είναι η συγκρότηση Επιτροπών Υγείας και Ασφάλειας των εργαζομένων (ΕΥΑΕ). Ποιος είναι ο ρόλος τους;

Ε. Γ.: Με βάση τη νομοθεσία για την ΥΑΕ, οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα να ενημερώνονται από τον εργοδότη και να συμμετέχουν στις διαδικασίες ΥΑΕ σε κάθε χώρο εργασίας. Σημαντικό ρόλο σε αυτήν την κατεύθυνση έχουν οι Επιτροπές ΥΑΕ ή οι εκπρόσωποι Υγείας και Ασφάλειας των εργαζομένων. Από τη νομοθεσία προβλέπεται ότι σε επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από 50 εργαζόμενους, οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα να συστήσουν ΕΥΑΕ, ενώ για επιχειρήσεις με λιγότερους από 50 εργαζόμενους επιλέγουν εκπρόσωπο ΥΑΕ. Οι Επιτροπές και οι εκπρόσωποι ΥΑΕ είναι συμβουλευτικά όργανα με αρμοδιότητες να προτείνουν και να παρακολουθούν την τήρηση των μέτρων, να ενημερώνονται από τη διοίκηση της επιχείρησης για τα στοιχεία εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών, για την εισαγωγή νέων διαδικασιών, μηχανημάτων, υλικών κ.λπ. Σε περίπτωση άμεσου και σοβαρού κινδύνου καλούν τον εργοδότη να λάβει τα ενδεικνυόμενα μέτρα, χωρίς να αποκλείεται και η διακοπή λειτουργίας μηχανήματος ή εγκατάστασης ή παραγωγικής διαδικασίας. Ο εργοδότης οφείλει να διευκολύνει τις ΕΥΑΕ και τους εκπροσώπους στη δράση τους και στην επιμόρφωσή τους, να συναντιέται μαζί τους τουλάχιστον μια φορά το τρίμηνο, να θέτει στη διάθεσή τους τη γραπτή εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου.

Φυσικά για να μπορεί να παίξει ουσιαστικό ρόλο μια επιτροπή ή ένας εκπρόσωπος ΥΑΕ δεν αρκεί το τυπικό της σύστασής της. Το κύριο είναι πώς οι εργαζόμενοι συλλογικά θα συμμετέχουν, θα αποφασίζουν, θα διεκδικούν τη λήψη μέτρων προστασίας της ΥΑΕ, θα συντονίζονται με άλλα ταξικά σωματεία και θα παλεύουν προτάσσοντας το σύνολο των σύγχρονων αναγκών τους, κόντρα στη βαρβαρότητα του συστήματος της ταξικής εκμετάλλευσης.

